

Livmoderhalskræftscreening

I Danmark tilbydes alle kvinder mellem 23 og 64 år screening for livmoderhalskræft. Kvinder i alderen 23-49 år inviteres til screening for livmoderhalskræft hvert tredje år, og kvinder i alderen 50-64 år hvert femte år.

Screeningsprogrammet for livmoderhalskræft

En livmoderhalskræftscreening kan vise om du har celleforandringer i livmoderhalsen. Screeningen foregår ved, at du hos din egen læge får taget en celleprøve fra livmoderhalsen. Derefter sendes prøven til undersøgelse på et laboratorium og testes for celleforandringer.

Du får automatisk tilsendt brev med invitation til screeningen. Du skal altså ikke selv henvende dig for at blive indkaldt til undersøgelse. Når du har modtaget brevet skal du kontakte egen læge for at planlægge en tid til screeningsundersøgelsen. Undersøgelsen er et frivilligt tilbud, som du til enhver tid kan framelde dig.

Fordele og ulemper ved screening

Livmoderhalskræft er en alvorlig kræftform, som hvert år koster knap 100 kvinder i Danmark livet.

Samtidig får ca. 350 kvinder stillet diagnosen livmoderhalskræft. Risikoen for at udvikle livmoderhalskræft er meget mindre hvis du deltager i screeningsprogrammet.

Screening for livmoderhalskræft har til formål så tidligt som muligt, at finde de kvinder der har forstadier til livmoderhalskræft. Forstadier udvikler sig langsomt, oftest over 10-15 år, og det er vigtigt at understrege at celleforandringer ikke er kræft. Men ubehandlet kan forstadier udvikle sig til livmoderhalskræft. Da der ikke findes medicin mod forstadier til livmoderhalskræft er behandlingen et lille indgreb kaldet et keglesnit, hvor lægen fjerner det forandrede væv i livmoderhalsen.

Celleforandringer skyldes Humant Papillomvirus (HPV), som overføres ved samleje. Kroppens immunforsvar vil i mange tilfælde selv helbrede en HPV-infektion, fuldstændig ligesom den helbreder en forkølelse. Men hos nogle kvinder forsvinder infektionen ikke igen, og har man en kronisk infektion med HPV så er der også risiko for celleforandringer i livmoderhalsen, der kan udvikle sig til livmoderhalskræft.

Screeningen er derfor meget vigtig, også selvom du har fået HPV-vaccinen. Der er 14 forskellige typer HPV-vira, der kan medføre livmoderhalskræft. HPV-vaccinen dækker kun de to hyppigst forekomne HPV-typer. HPV-vaccinen forebygger ca. 70 % af livmoderhalskræfttilfældene, men giver ikke beskyttelse mod de 12 andre HPV-typer, der er årsag til de sidste 30 %.

Undersøgelser har vist, at cirka halvdelen af de kvinder, der får livmoderhalskræft, ikke er blevet screenet regelmæssigt. Kvinder, der deltager i screening, nedsætter deres risiko for at få livmoderhalskræft med mindst 80 %.

Der er både fordele og ulemper ved screening for livmoderhalskræft, og det er kun dig selv, der kan vurdere, om tilbuddet er noget for dig. Her kan du læse om fordele og ulemper ved en screeningsundersøgelse:

Fordele

- **Bedre overlevelse:** Hvis du bliver undersøgt regelmæssigt, er der større sikkerhed for, at en kræftsygdom opdages tidligt og det kan forbedre chancerne for at overleve.
- **Bedre behandlingstilbud:** Mellemsvære eller svære celleforandringer kan behandles effektivt med et keglesnit, som er et lille og skånsomt indgreb. Hvis tilstanden derimod får lov at udvikle sig til kræft, er det nødvendigt med større indgreb.

Ulemper

- **Overbehandling:** Man kan endnu ikke skelne mellem de celleforandringer, der med sikkerhed forsvinder af sig selv og dem, der udvikler sig til kræft. Derfor vil man anbefale behandling, hvis man ved en vævsprøve finder svære celleforandringer.
- **Falsk tryghed:** Det er ikke alle tilfælde af livmoderhalskræft eller forstadier hertil, der opdages ved screening.
- **Falsk alarm:** Hvis prøven viser celleforandringer, bliver du indkaldt til en efterfølgende undersøgelse. I nogle tilfælde vil undersøgelsen vise, at livmoderhalsen er normal.
- **Ubehag ved undersøgelsen:** De færreste kvinder bryder sig om undersøgelsen. De fleste accepterer den alligevel, som en nødvendighed for at undgå sygdom.
- **Uro mens man venter:** Selve undersøgelsen og de dage der går inden svaret kommer kan medføre frygt og uro. Det er forskelligt fra kvinde til kvinde, hvor meget uroen fylder.